

Eina nuo 1948 m.

ANYKŠČIU RAJONO CSV INSPEKTORIUS

LENINAS VILNIUJE

(65-osioms V. Lenino lankymosi Vilniuje metinėms)

„Pirmiausia buvau Vilniuje. Kalbėjau su publika dėl rinkinio. Dauguma sutinka su mintimi, kad toks leidinys yra būtinas, ir žada paremti ir pristatyti medžiagos“ — tokį lakonišką užrašą randame V. Lenino raštuose apie jo lankymąsi Vilniuje 1895 m. rugsėjo 7 d.

Lenino apsilankymas Vilniuje turėjo didžiulę reikšmę revoliuciniam darbininkų ir socialdemokratų judėjimui Lietuvoje. Partijos istorijos institute prie Lietuvos KP CK vyresniojo moksline bendradarbiu J. Komodaitė, tyrinėjanti 19 amž. pabaigos darbininkų ir socialdemokratų judėjimą Lietuvoje, pasakoja:

— V. Leninas skyrė didelį dėmesį socialdemokratų judėjimui Lietuvoje. Dar 1894 m. Lietuvos socialdemokratams Vladimiras Iljičius perdavė hektografuotą egzempliorių veikalo „Kas yra „laudies draugas“ ir kaip jį karaliauja prieš socialdemokratų“.

Tai, kaip mums žinoma, buvo pirmas V. Lenino veikalas, pasirodęs Lietuvoje.

Nors nenustatytas adresas, kur buvo sustojęs V. Leninas Vilniuje, bet istoriniai dokumentai ir faktai rodo, kad šio apsilankymo išdavoje buvo užmegzti glaudūs ryšiai tarp Vilniaus socialdemokratų ir Lenino įkurtos Peterburge „Kovos sąjungos darbininkų klasės išvaduoti“. Tai turėjo nepaprastai svarbią reikšmę revoliucinei marksistinėi socialdemokratinio judėjimo kryptiai ir darbininkų klasės išsivadavimo kovai vystyti Lietuvoje paskutiniuosius XIX šimtmečio metus. Vėtos socialdemokratų leista spauda ir atsišaukimai byloja, kad Lietuvos revoliuciniai socialdemokratų tuomet teisingai suprato savo istorinius uždavinius ir buvo principalius kovotojai už visų Rusijos tautų darbininkų klasės politinės kovos vieningumą.

Lietuvių tauta gerbia didžiojo proletarinės re-

voliucijos vado atminimą, didžiuojasi tuo, kad didysis Leninas yra lankęsis revoliucinio judėjimo Lietuvoje centre — Vilniuje. Mūsų respublikos miestuose gražiausias aikštės, gatvės pavadintos Lenino vardu. Ši brangų vardą turi daugelis respublikos kolūkių. Minint 65-ąsias metines nuo tos dienos, kai Vilniuje lankėsi didysis Leninas, daugelyje respublikos vietų ruošiami susitikimai su senais revoliucionieriais, pažinojusiais, mačiusiais didįjį proletariato vadą ir mokytoją. Leninas — amžinai gyvas lietuvių tautos širdyje.

Kuliami sklandžiai

Jau kelinta diena „Pergalės“ kolūkio IV-oje laukininkystės brigadoje kulia javus pagalbinė 26 žmonių brigada, kurią sudaro kolūkio šoferiai, pakrovėjai, kontoros darbuotojai. Traktorininkas Jonas Tumas ir mašinistas Kazys Baltakis gerai prižiūri kūlimo agregatą — traktorių KD-35 ir kuliamają „Neris“. Kasdien prikuliama po 8–9 tonas žiemkenčių.

— Gera byra rugiai, — pasakoja šios brigados brigadininkas Antanas Strazdas. — Kiekvienas ha vidutiniškai duoda po 16 cent grūdų.

Naujasis derlius sparčiai kuliamas ir kitose kolūkio laukininkystės brigadose. Viso kolūkyje jau prikulta 109 tonos rugių ir 5 tonos kviečių.

Jau avansuojama už darbadarinius. Už kiekvieną darbadienį kolūkiečiams išduodama po 1 kg grūdų.

V. Vitkūnas

Po 27 cent iš ha

Gausų derlių nuėmė „Vienybės“ kolūkio pirmoji laukininkystės brigada, vadovaujama brigadininko drg. Vilio Builio. 11 ha plote rugiai užderėjo po 27 cent iš ha.

A. Keraitis

Į kolūkinę gyvenvietę

Per praėjusius metus į K. Staro vardo kolūkio gyvenvietę persikėlė daugiau kaip 10 kolūkiečių šeimų. Šiomet įkurtuves naujuose namuose švęs Konstantinavičius, Zdanovičius ir daugelis kitų kolūkiečių. Labai išaugo kolūkinė gyvenvietė prie Troškūnų miesto. Čia stovi ištiesos namų eilės. Smarkiai išsiplėtė kolūkinė gyvenvietė ir kituose kolūkio kaimuose. Iš abiejų pusių kello, prie Milaikiškių mokyklos, stovi gražūs kaimelis naujų kolūkiečių namų. Kasdien keičiasi ir gražėja kolūkinis kaimas.

A. Sakalas

Mokytojai kels politinį lygį

Svėdasų vidurinės mokyklos mokytojai savo susirinkime svarstė klausimą apie politinio lygio kėlimą. Buvo pažymėta, kad praėjusiais mokslo metais veikęs seminaras komunistinio auklėjimo klausimams studijuoti davė daug naudos praktiniam darbui. Seminaro darbui vadovavo drg. R. Dobinas. Buvo išnagrinėtos temos „Komunistinis auklėjimas kaip ypatingai svarbi komunistinės statybos sudėtinė dalis“, „Ateistinis jaunimo auklėjimas“ ir kt. Gautas žinias mokytojai panaudojo dirbdami politinį masinį darbą gyventojų tarpe. Štai Svėdasų vidurinės mokyklos mokytojų iniciatyva „Svėdasų“ kolūkyje buvo orga-

nizuotas Jaroslavskio knygos „Apie religiją“ aptarimas, paskaitų ciklas ateistiniams klausimams. Ateistiniai vakarai buvo ruošiami ir vidurinės mokyklos mokiniams. Mokytojai ir šiais mokslo metais pareiškė norą dalyvauti seminaro darbe, studijuoti marksistinės-lenininės komunistinio auklėjimo teorijos pagrindus.

Siais mokslo metais partinio švietimo sistemoje seminarai marksistinės-lenininės komunistinio auklėjimo teorijos pagrindams studijuoti jau organizuoti ir veiks Skiemonių, Viešintų, Debeikių vidurinėse mokylose, kur mokysis visi šių mokyklų mokytojai. Jeigu praėjusiais

mokslo metais nei vidurinių, nei septynmečių mokyklų mokytojai nestudijavo marksistinės filosofijos, tai šiais mokslo metais Anykščių J. Biliūno vardo vidurinės ir Surdegio septynmetės mokyklų mokytojai studijuos marksistinės filosofijos klausimus.

Rajone taip pat veiks 4 rateliai politinei ekonomikai studijuoti.

Suvedant praėjusių mokslo metų rezultatus partinio švietimo sistemoje, buvo atskleista visa eilė trūkumų mokytojų politinio švietimo darbe. Vienas iš trūkumų buvo tas, kad partinio švietimo sistemoje nesimokė pradinių mokyklų mokytojai. Ne visi kėlė savo politinį lygį ir dirbantieji septynmetėse mokyklose. Šiais mokslo metais minėtos klaidos taisomos. Visi pradinių mokyklų mokytojai viena ar kita forma mokysis partinio švietimo sistemoje. Pradinių moky-

klų mokytojai daugiausia kartu su vidurinių ir septynmečių mokyklų mokytojais studijuos komunistinio auklėjimo klausimus. Daugiau kaip 100 rajono mokytojų šiais mokslo metais savistoviai studijuos marksistinės-lenininės komunistinio auklėjimo teorijos pagrindus, politinę ekonomiją.

Greta šių mokymosi formų šiais mokslo metais numatoma šaukti atskirų specialybių mokytojų rajoninius posėdžius, kuriuose bus išnagrinėjamos atskiros temos. Štai su rajono istorikais numatoma išnagrinėti temą „Septynmečio planas — naujas ryškus TSKP lenininės nacionalinės politikos pasireiškimas“, „Komunistinės visuomenės išplėstinės statybos laikotarpis ir jo pagrindiniai bruožai“ ir kt. Panašūs posėdžiai bus ruošiami ir kitų specialybių mokytojams.

A. UTKUS

LKP rajono komiteto propagandos-agitacijos skyriaus vedėjas

Nuotraukoje: memorialinė lenta Vilniaus geležinkelio stotyje, skirta pažymėti Lenino lankymąsi Vilniuje 1895 metais rugsėjo 7 d.

V. Bražo (ELTOS) nuotr.

VALANDA ANKSČIAU

Ejo paskutinės pamainos darbo valandos. „Spartako“ fabriko cehuose įprastai dūzgė mašinos. Ir tik iš darbininkų veidų galėjai išskaityti, kad šiandien kažkuo nepaprasta darbo diena. Pamainos meistras K. Prusakova jaudinosi daugiausia už visus. „Ar įvykdys pamaina užduotį per septynias darbo valandas?“ — štai kas jaudino meistrą ir kiekvieną darbininką pereinant į septynių valandų darbo dieną.

Nelengvas formuotojų darbas, o ir atsakingas: Nuo to, kaip suformuosi veltinį, priklausys jo kokybė, rūšis. O kas bus kaltas, jei praeis jis pro visus cechus, pro dešimtis darbininkų rankų ir galų gale inžinierius-kontrolierius pasakys: „Brokas. Blogai buvo suformuotas“. Gėda bus formavimo cecho moterims. Vadinasi, reikia ne tik sparčiai dirbti, bet kruopščiai kiekvieną sulenkimą padaryti. Prisimena formavimo cechas senąjame fabrike. Visas darbas buvo atliekamas rankomis, nebuvo nė vienos mašinos. Dabar kitas reikalas. Mašinos padaro konusinę veltinio formą, mašinos kočioja, ir rankoms vis mažiau darbo tenka. Bet pačią veltinio formą vis tik rankomis tenka padaryti, tokios mašinos, kuri tai atliktų, nėra ir vargu ar bus.

Ir nuo to, kaip dirbs šis cechas, daug kuo priklausys gamybos tempai, fabriko garbė. Už visa tai tvirtai kovoja šio cecho darbinin-

kės. Simtus tūkstančių veltinių suformavo per visus darbo metus V. Žmoginienė, E. Kalinkienė ir kitos senos fabriko veteranės.

Pamainos meistras Prusakova gerai žino, kad ir dabar formavimo cechas lūkesčių neapvils.

Neapvylė.

Štai ties Žmoginienės pavarde rašomas pamainos darbo normos įvykdymas per septynias darbo valandas — 117 procentų, E. Kalinkienės — 104 procentai. O kaip visas cechas? Meistras K. Prusakova šypsosi: cecho užduotis įvykdyta 110 procentų.

Gerą žinią išgirstame ir vėlimo ceche. Per septynias darbo valandas pamaina dienos užduotį įveikė, o veltinių vėlėjai Velėnis, Žmoginas ir Urbonavičius net viršijo. Į didžiulį kūgį sudėta dešimtys porų veltinių atskirai. Tai viršplaninė šios dienos produkcija.

Vienas po kito rieda į rūšiavimo skyrių pilni produkcijos vagonėliai. Rūšiotoja St. Butkevičiūtė vos spėja spausti fabriko ženklus.

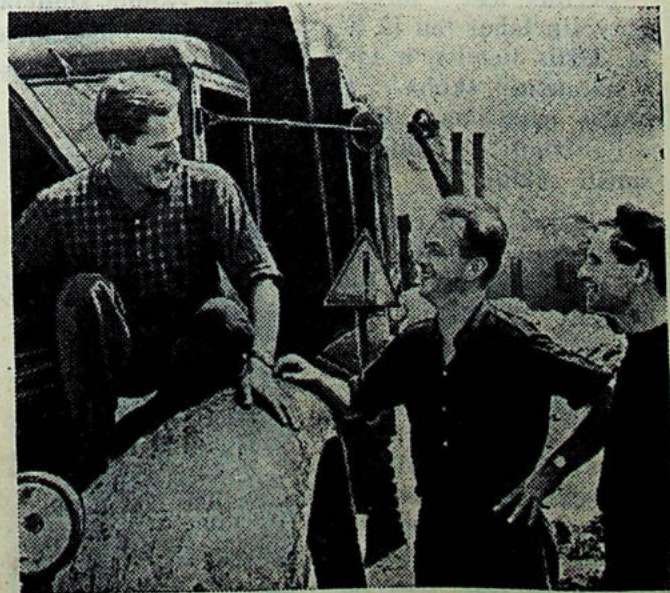
— Kiek broko?

— Mes nežinom, kada pas mus jo buvo. Žodžio tokio nežinom, — truputį piktai sako Stasė. O paskui jau linksniau priduria:

— Iš kiekvieno šimto 70 veltinių pirmos rūšies.

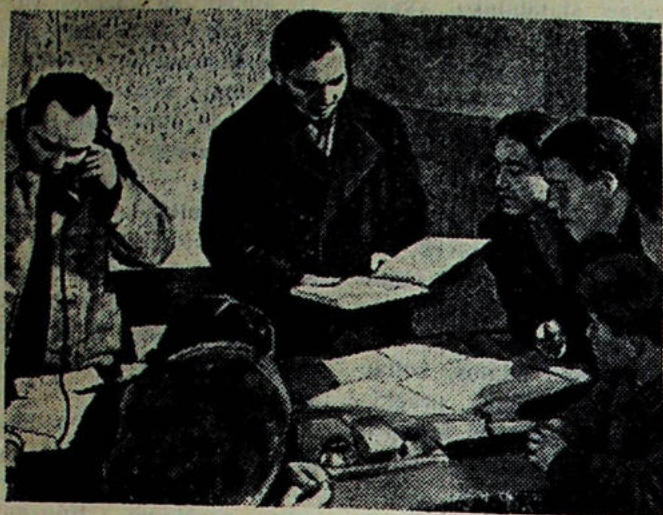
Pirmą kartą valanda anksčiau pasibaigė darbo laikas. Spartakiečiai pasiryžę ir toliau viršyti gamybinius planus, kuo daugiau produkcijos gaminti geriausios rūšies.

C. Berčiūnas

Nuotraukoje: Lietuvos šiluminės elektrinės statybos pirmūnai (iš kairės į dešinę) šoferis Antanas Paulavičius, mechanikas Anatolijus Cernovas ir šoferis Vaclovas Kuklieris, kurie sėkmingai per pamainą įvykdė po dvi normas.

ESTIJOS TSR. Sėkmingai vyksta Pabaltijo VRES — galingiausios pasaulyje elektrinės, kurioje kurui naudojamas skalūnas, statyba. Ji pavadinta komjaunimo spartuoliška statyba.

Mažasis feljetonas

Kaziela plečia valdas

Sako, kad suktam ir altvaras padeda. Nežinia, skraidė tas altvaras virš Valandiškių kaimo ar ne, bet M. Melnikaitės vardo kolūkio kolūkiečiui L. Kazielai tikrai kažkas arus tįptelėjo. Išėjo vieną rytą Kaziela su šeima savo bulvių sodinti, ogi žiūrė — laukas vos ne dvigubai prasiplėtęs. Apėjo aplink, lyg nieko nežinodamas, išmatavo akimis žemės plotą, kurį per naktį nuo kolūkio pasigrobė ir pasodino bulves.

Paskui mato Kaziela, kad kalmynai dar ir miežių sėjasi. Tai kodėl gi jam atsilikėliu būti? Paprašė gerą altvarą, kad dar kartą arus pratempytų ir kaip mat 19 arų kolūkio žemės savo miežiais užsėjo. Ir vėl dairosi Kaziela į visas puses, kur dar pupas ir ridikus pasėjus. O jam dairytis yra kur. Gyvena, mat, ant pat dviejų kolūkių (P. Cvirkos ir M. Melnikaitės vardo) rubežiaus. 60 arų žemės L. Kaziela su altvaru ar kieno kito pagalba išgijo P. Cvirkos vardo kolūkyje, o dar kita tiek — savame kolūkyje. Iš viso hektaras ir 18 arų valdų susidarė. Kol apeini, kol apžiūri viską, pakrapštai šen, pakasinėji ten, ir dienelė prabėga. Mato brigadininkas, jog Kaziela tik tada kolūki prisimena, kai arkluko prireikia. Į darbą pats nė krūst.

Ir nutarė valdybos vyrų Kazielos valdas išmatuoti. Išmatavo, ant akto pasirašyti davė ir dar prigrasino:

— Prie miežių nors pirštą pridėsi, taip ir žinok! Jie dabar kolūkio, o pats sėklą gausi. Daugiau žemės negrobstyk.

Ne tik pirštą, bet ir dalį Kaziela prikišo. Nurėžė visų valdybos vyrų akivaizdą miežius ir į savo daržinę susivežė.

— Pašvilpkit ant razienų, — pasakė vyrams iš valdybos.

Ir vėl dairosi, kaip čia dar valdas praplėtus, kad nei lapė lotų, nei valdyba žinotų.

C. Berčiūnas

Slais metalai anksčiau nustatyto termino buvo paleistas antras turbogeneratorius. Pilnu tempu vyksta ketvirtos katilų montażas. Elektros energija jau tiekama Leningrado ir Talino vartotojams.

Statyboje sudarytas signalinis komjaunimo štabas. Jo nariai laiku praneša apie pasitaikančius trūkumus įvairiuose statybos baruose. Signalinis štabas teikia didelę paramą elektrinės statybos vadovybei.

Nuotraukoje: eilinis komjaunimo signalinio štabo posėdis Pabaltijo VRES. Centre — štabo viršininkas, komunistinės brigados spartuolis N. Kovalovas.

V. Forbunovo (TASS) nuotr.

KOMJAUNIMO GYVENIMAS

Kaip ruošiesi sutikti komjaunimo ataskaitas ir rinkimus?

Netrukus rajono pirminėse komjaunimo organizacijose prasidės ataskaitiniai rinkiminiai susirinkimai. Vėl susirinks VLKJS nariai, kad bendromis jėgomis aptartų nuveiktą darbą, nubrėžtą tolesnės veiklos galėms.

Ataskaitiniuose rinkiminiuose susirinkimuose turi būti giliai ir išsamiškai išanalizuota komjaunimo organizacijų veikla, suvesti jaunimo atkaklaus darbo rezultatai vykdamas antrąjį septynmečio metų užduotis. Šie susirinkimai turi padėti toliau organizaciniams-politiniams stiprinti pirmines komjaunimo organizacijas, sutelkti ir nukreipti visas komjaunuolių ir jaunimo jėgas į dar aktyvesnį ir veiksmingesnį dalyvavimą TSKP XXI suvažiavimo uždavinių įgyvendinime.

Didelį darbą nuveikė „Švyturio“ kolūkio pirminė komjaunimo organizacija. Visi organizacijos nariai dirba gamyboje. Laukininkystės darbininkas J. Gavrilovas kirto javus su kerta-māja. Jis nuplovė dešimt hektarų grūdinių kultūrų ir teisėtai laikomas vienu iš darbščiausių kolūkiečių. O tokie komjaunuoliai ir jaunuoliai kolūkyje netrūksta. Komjaunimo organizacija ir jos sekretorius A. Daugėla nuolat rūpinasi politiniu jaunimo auklėjimu. Praėjusiais politinio švietimo mokslo metais visi komjaunuoliai ir jaunimas studijavo TSKP istoriją. Šiemet čia irgi sudarytas politratėlis, kuriame komjaunuoliai ir jaunimas kartu su partijos nariais ir kolūkio aktyvistais nagrinės konkrečią žemės ūkio ekonomiką.

Aktyviai dalyvauja gamyboje, mokosi „Pavasario“, „Bolševiko“ ir kitų rajono kolūkių pirminių komjaunimo organizacijų nariai. Jie turės ką kalbėti ir ataskaitiniuose rinkiminiuose susirinkimuose.

Ziemą daug laiko laiko jaunimas turi skirti mokymuisi. Rajone sudaryta 19 komjaunimo politinio švietimo ratelių, kuriuose bus nagrinėjama konkrečioji žemės ūkio ekonomika. Deja, ne visuose kolūkiuose komjaunuoliai rūpinasi jaunimo švietimu. Mičurino vardo kolūkio pirminė komjaunimo organizacija pamiršo šį reikalą. Čia nesudarytas politinio švietimo ratelis.

Pirminių komjaunimo organizacijų ataskaitiniuose rinkiminiuose susirinkimuose turi būti rimtai ir atsakingai išnagrinėti jaunimo politinio-idejinio auklėjimo klausimai, numatytos konkrečios priemonės kultūrinio darbo išplėtimui.

Kasmet į rajono imones ir kolūkius ateina vis daugiau jaunų žmonių su brandos atestatais. Kaip jiems sudaromos sąlygos dirbti, kaip jie toliau gilins savo žinias, apie tai turi pagalvoti kiekvienas komjaunuolis ir ataskaitiniuose susirinkimuose duoti konkrečius pasiūlymus.

Visą tarybinę šalį džiugina graži iniciaty-

va kovoti už komunistinio darbo brigadų, komunistinio spartuolio vardą. Šis klausimas irgi turi rasti vietą komjaunimo organizacijų ataskaitiniuose susirinkimuose.

O kaip auga VLKJS narių eilės? Tai itin svarbus reikalas. „Diktator“, „Draugystė“, „Atelitis“ kolūkių, Sklemonių vidurinės mokyklos ir kai kurios kitos pirminės komjaunimo organizacijos savo ataskaitiniuose susirinkimuose turi rimtai apsvarstyti šį klausimą. Juk čia komjaunimo narių skaičius kol kas labai mažas. O vertų būti komjaunuolių žmonių nestinga.

Kiekvienas komjaunuolis turi iš anksto gerai pagalvoti, kokį komjaunimo organizacijos sekretorių išrinkti. Reikia siekti, kad komjaunimo organizacijoms vadovautų jauni vaikiniai ir merginos, turintys ne mažesnę, kaip vidurinę išsilavinimą, organizacinio darbo įgūdžių, komjaunuolių ir jaunimo autoritetą.

Pirminių komjaunimo organizacijų ataskaitiniuose rinkiminiuose susirinkimuose turi būti plačiai išvystyta dalykiška ir draugiška kritika ir savikritika.

Daug ir įvairių klausimų turi išnagrinėti komjaunuoliai. Nuo to, kaip prais komjaunimo organizacijų ataskaitiniai rinkiminiai susirinkimai, priklausys tolimasis organizacijų politinis-idejinis stiprėjimas, jų augimas ir reikšmė.

E. SIAUCIŪNAS
LLKJS rajono komiteto sekretorius

Reikia vakarinės aštuntos klasės

Surdegio apylinkėje yra aštuonmetė ir septynmetė mokykla. Jas baigęs jaunimas daugiausia pradeda dirbti kolūkiuose. Bet galimybės mokytis dirbant jaunimas neturi, nes vakarinės mokyklos nėra. Prieš dvejis metus Surdegyje veikė vakarinė VIII klasė, bet po metų ją kažkodėl panaikino. Slais metalai kreipėmės tuo klausimu į Surdegio aštuonmetę mokyklą, bet ten aiškaus atsakymo, bus ar ne aštuntoji klasė, negavome.

Gal rajono liaudies švietimo skyrius padės mums šiame reikale?

Br. PILKAUSKAITĖ,

„Surdegio“ kolūkio kolūkietė,

A. BACKULYTE,

O. BARZDENYTE,

„Sviesos“ kolūkio kolūkietės,

J. PEMPAITE,

„Spindulio“ kolūkio kolūkietė

Ar tai taupymas?

Kai Anykščių raikop-sąjungos sandėliuose baigiasi darbas, sandėlininkas išeidamas uždega elektros lempas, apšviečiančias kiemą. Ir dega didžiulės lempos nuo šeštadienio 15 val. iki pirmadienio 9 val. ryto. Sargas užgesintų elekt-

rą, bet negali, nes jungtukas įtaisytas sandėlyje, o jis užrakintas.

Dabar visur kovoja už elektros energijos taupymą, tad tuo labiau nesuprantama tokia tvarka raikop-sąjungos sandėliuose.

P. Aleksiūnas

Jaunimas nepatenkintas

Šių metų rugpjūčio mėn. 21 dieną „Spindulio“ kolūkio jaunimas lankėsi „Pavasario“ kolūkyje su Žemaitės 2-ju veiksmų komedija „Apsiriko“.

Vaidinimas gerai pavyko, žiūroval buvo patenkinti, užkvietė spinduliečius dažniau apsilankyti.

Tačiau ši išvyka gerai pavyko ir buvo suruošta tik dėka Antalino mokyklos mokytojos K. Gallūnienės, nes Pelyšų klubo-skaityklos ve-

dėja Mikoliūnaitė Vanda niekuo nepadeda savi-veiklininkams, nors per rajoninę apžiūrą buvo apsišaukusl meno vadove. Mikoliūnaitė mums dargi trukdo, suskaldydama „Spindulio“ ir „Sviesos“ kolūkių jaunimą, išvadindama mus nekultūringais ir neišauklėtais. Už tokį elgesį skaityklos vedėjos jaunimas visai negerbia.

Stasys Valečka,
Jonas Zubas,
Janė Baranauskaitė,
Bronius Šimėnas

VLADIMIRO SRITIS.
Baigusi FGO mokyklą, Lida Sumilova pradėjo dirbti Jurjev-Polsko „Avangardo“ fabrike ir įsisavino audėjos-gobelenininkės specialybę. Dirbdama prie pliušo baldams staklių, pamainos darbo užduotį ji įvykdė 127 proc.

Dirbdama ji baigė darbo jaunimo vidurinę mokyklą ir dabar neakivaizdinu būdu mokosi Ivanovo tekstilės instituto II kurse. Nuotraukoje: audėja Lida Sumilova. N. Akimovo (TASS) nuotr.

Mūsų MEDŽIAGOS PĖDSAKAIS

„Šėrikės palieka fermą...“

„Kolektyvinio darbo“ 63 (1150) numerioje buvo rašyta, kad Diktarių kolūkyje kiaulių šėrikės neturi tinkamų darbo sąlygų, dėl to kiaulių fermą apleido J. Vitienė.

Diktarių apylinkės Tarybos pirmininkas praneša, kad straipsnyje „Šėrikės palieka fermą...“ išdėstyti trūkumai pašalinti. Kiaulių šėrikė Vitienė vėl sugrįžo į fermą dirbti. Zootechnikė A. Smalstytė įspėta.

XVII Olimpiadės žaidėnėse sėkmingai pasirodė tarybiniai dviratininkai. Pergalę tarybinei olimpinei komandai iškovojo maskvietis, nusipelnęs sporto meistras Viktoras Kapitonovas. Jis iškovojo aukso medalį lenktynėse 175 km distancijoje.

Nuotraukoje: V. Kapitonovas po pergalės.

V. Koševojaus (TASS) nuotr.

KAM PRIREIKE „STEBUKLO“?

Pirmoji bažnyčia Siluvoje buvo pastatyta 1457 metais. Tuometiniam klebonui buvo užrašyta keli šimtai baudžiauninkų, didžiuliai žemės plotai. Be to, baudžiauninkai turėjo mokėti bažnyčiai didelę duoklę. Tačiau po kelių dešimtmečių Siluvoje pradėjo išsivystyti kalvinizmas. Išaugus jų laikui, bažnyčios turtas buvo konfiskuotas. Bažnyčia sugriuvo. Paskutinis katalikų kunigas Jonas Golubka perėjo į kalvinų pusę.

Praejus 80 metų, Medininkų kanauninkas Kazakevičius ėmė bylinėtis su kalvinistais dėl Siluvos katalikų bažnyčios žemių. Kadangi nebuvo išlikę jokių dokumentų, byla ilgalaužitėsė. Tada dvasininkai prietaringų baudžiauninkų tarpe paskleidė legendą, kad ant didelio akmens, kur dabar stovi koplyčia, piemenėliams pasirodžiusi Marija su kūdikėliu ant

rankų. Ji verkusi dėl Siluvos katalikų bažnyčios sunykimo. Kartu buvo paleistas gandas, kad šimtmetis aklas senelis parodęs, jog prie akmens užkasta dėžė su liturginiais indais, arnotu ir svarbiais bažnyčios dokumentais. Vėliau legenda buvo papildyta, kad dėžėje dar buvo rastas dievo motinos su kūdikėliu ant rankų paveikslas, o šimtmetis senelis stebuklingai praregėjęs. Prietaringi žmonės patikėjo „stebuklu“.

Katalikų kunigai, ypač kanauninkas Kazakevičius, tikėdamiesi „stebuklu“ suduoti smūgį savo priešams kalvinams, o patys iš jo gerai pasipelnę, per pamokslus plačiai išreklamavo savo pačių paleistuosius gaudus, pradėjo organizuoti „stebuklingo“ akmens lankymą. Prie akmens buvo padėta didelė metalinė „karbonka“, į kurią suplaukdavo stambios sumos pinigų.

KAD „STEBUKLAS“ BOTŲ ĮSPODINGESNIS

1622 metais Vilniaus tribunolas priteisė kalvinams grąžinti Siluvos katalikų parapijai žemę ir atlyginti už padarytus nuostolius. Naujas Siluvos klebonas Kazakevičius pastatė bažnyčią, į kurios altorių buvo įkeltas „stebuklingas“ paveikslas.

Vyskupas Steponas Giedraitis matydamas, kokią naudą bažnyčiai duoda apsuksaus kunigo Kazakevičiaus veikla, padėjo jam dar labiau išreklamuoti Siluvos dievo motinos su kūdikėliu „stebuklingumą“. Jis Zemaitijoje įvedė specialų pagalbės mokestį, ir iš surinktų pinigų nupirko paveikslui papuošti auksinę karūną, kuri svėrė vieną svarą. Popiežius Pijus VI pritarė Lietuvos dvasiškių išmonėms liaudžiai mulkinti, pats pašventino karūną ir pripažino, kad paveikslas Siluvoje turi „stebuklingą“ galią. (Pirmojo pasaulinio karo metu karūną pavogė kairiečiai kareiviai).

Į ATLAIDUS — PRIEVARTA

Norėdamas iš „stebuklingo“ paveikslu išspausti kuo daugiau pajamų, vyskupas Antanas Domininkas Tiškevičius savo 1752 metų dekretu pusei Zemaitijos įvedė prievartinį Siluvos atlaidų lankymą. Už vyskupo dekreto nevykdymą kiekviena parapija Siluvos bažnyčiai turėjo su-

mokėti stambią sumą auksiniais. Maldininkai, vykdamai į Siluvos atlaidus, kartu su savim varydavo telyčias, jaučius, avis ir kitus gyvulius. Po kiekvienų atlaidų klebonijos tvirtinavo perpildyti maldininkų suvartų gyvulių.

Reklamuoti Siluvos „stebuklingumą“ buvo suinteresuotas ir Tytuvėnų bernardinų vienuolynas, nes maldininkų minios, keliaudamos į atlaidus, praėdavo pro Tytuvėnus, kur prie Kristaus kančios laiptų vienuolynui turėjo palikti tam tikrą duoklę.

Laikui bėgant prievartinis Siluvos atlaidų lankymas pasidarė papročiu. Dar ir dabartinio metu kai kurie aplinkinių parapijų kunigai per pamokslus tikintiesiems primena, kad kiekvieno kataliko pareiga lankytis Siluvos atlaiduose, nešti aukas. Tačiau maldininkų skalčius kasmet mažėja.

KAS PELNESI IS ATLAIDŲ

Siluvos atlaidai tikrai „darydavo stebuklus“, tik ne žmonėms, o vietos klebonijai ir Tytuvėnų vienuolynui — per kiekvienus atlaidus būdavo surenkama po 600—700 tūkstančių litų. Kleboniją ir vienuolyną maldininkai užversdavo lašinių paltimis, dešromis, sūriais, naminiams audeklais ir t. t.

Gerali gyveno naudodamiesi liaudies tamsumu „dvasios tėvai“. Klebonijos ir vienuolyno ūkiai buvo puikiai sutvarkyti. Tvirtai kiekvienas metais buvo papildomi pieningomis karvėmis, geros veislės arkliais. Klebonijos ir vienuolyno kambariai apstatyti iš užsienio atvežtais brangiais baldais, papuošti kilimais, Venecijos veidrodžiais. Beveik po kiekvienų atlaidų klebonijoje įvykdavo didžiulės puotos, į kurias iš Kauno su leng-

vomis mašinomis atvykdavo aukšti buržuazinės valdžios pareigūnai. Bet Siluvos kunigai ir Tytuvėnų vienuoliai nepasitenkindavo vietoje suruoštais pasilinksminimais. Jie dažnai persirengę civiliniais rūbais su melužėmis praleisdavo laisvalaikį Kauno ir Šiaulių restoranuose. Tuo tarpu Siluvos miestelio ir aplinkinių kaimų neturtingi gyventojai gyveno dideliame skurde.

Siluvos atlaidais naudojosi ne tik kunigai, bet ir ubagai, visokie sukčiai ir svieto perėjūnai. Rugsėjo mėnesio pradžioje į miestelį pradėdavo traukti būriai valkatų, ubagų. Apsivynioję galvas gyvulių žarnomis, kojas — dvokiančiais mėsos gabalais, kad „balsiomis žalzdomis“ sukeltų tikinčiųjų gailę, elgetos-apsimetėliai užtvindydavo šventorių, pakeis ir klaidais balsais reikalaujavo išmaldos. O pasibaigus atlaidams, pušyno gilumoje, prie didžiulio laužo vykdavo tradicinę puotą, iki aušros girdėdavosi armonikos garsai ir duslūs kelksmai.

Tariami Siluvos „stebuklai“ — tai juoda baudžiaivos laikų liekana. Šiandien dauguma buvusių tikinčių žmonių nusigręžia nuo Siluvos „stebuklingumo“, supranta buvę ilgus metus kunigų mulkinami. Tarybinis pilietis puikiai žino, kokių tikslų kunigai kurdavo „stebuklus“, kurie jiems pripildavo kišenes. Šių dienų žmogui nebereikalingi „stebuklai“ ir prietariai; jų vietą užima mokslo žinios. Kylant žmonių sąmoningumui, vėl daugiau tikinčiųjų įsitikina religinių prietarų, jų tarpe ir Siluvos „stebuklų“, absurdiškumu.

V. LAURAITIS
Lietuvos Politinių ir mokslinių žinių sklaidimo draugijos narys

Saugokime galvijus nuo išputimo

Kartais pasitaiko, kad galvijai priėda per daug sodrios žolės ar dobilų ir jų prieskrandiję prasideda greitas pašaro rūgimas. Galvijai išputa. Kol ūkių vadovai bei specialistai turi išpėti melžėjas, kerdžius, kad tie neganytų alkanų galvijų dobiluose arba sodrioje žolėje, kada yra rasa ar po lietaus, neduoti galvijams gerti vandens, kai jie priėda lengvai rūgstančio pašaro, nešerti rudenį sušalusia žole, sušalusiais lapais ar sugedusiu pašaru.

„Sviesos“, „Gimtosios žemės“ kol-

ūkiai nesilaikė tokių taisyklių, todėl čia jau buvo gyvulių kritimų nuo išputimo.

Išputęs galviją statomas priekiu aukščiau, masauojamas alkio duobutės srityje, apliejamas šaltu vandeniu, sužadinamas dirbtinis raugėjimas, duodami rūgimą mažinantieji vaistai. Išputusiam galvijui būtina kuo greičiau suteikti veterinarinę pagalbą.

G. JANČIAUSKAS
Žemės ūkio inspekcijos
vyr. zootechnikas

Sprendimas turi būti vykdomas

Anykščių rajono DŽD Taryba š. m. birželio mėn. 21 dieną priėmė sprendimą dėl valčių registracijos rajone. Šio sprendimo vykdymo ėmėsi tik Anykščių miesto vykdomojo komiteto pirmininkas drg. Br. Pušelkis, Rubikių ir Vileišių apylinkių vykdomieji komitetai. Kitų apylinkių vykdomieji komitetai sprendimo nevykdo iki šiol, nors praėjo daugiau dviejų mėnesių laiko.

Sprendimas numato pliečiams, vengiantiems valčių registracijos, baudas iki 100 rublių. Tačiau, ar bus labai patenkinti Mikierių, Andrioniškio, Svėdasų ir kitų apylinkių valčių savininkai, jei bus nubauti pinigais bandomis tik dėl to, kad minėtų apylinkių vykdomieji komitetai neprinėna jiems, jog valteles reikia nedelsiant užregistruoti.

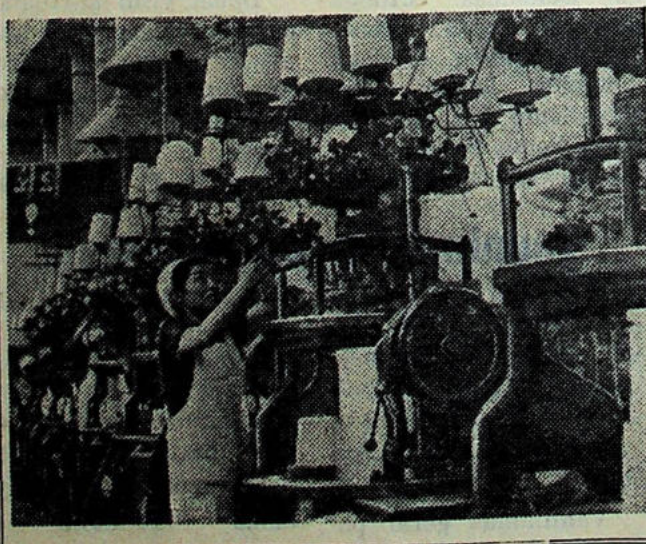
S. TALEIKIS
Valstybinis gamtos apsaugos inspektorius

KOREJOS LIAUDIES DEMOKRATINĖ RESPUBLIKA. Pchenjano tekstilės kombinatas pagamina pusę šalies išleidžiamos audinių produkcijos. Išvaduojamojo karo metu kombinatas barbariškų amerikinių bombardavimų buvo visiškai sugriautas. Tarybų Sąjunga padedant, 1956 m. gale įmonė buvo atstatyta ir aprūpinta šiuolaikinėmis mašinomis.

Sutikdamas penkioliktąsias respublikos išvadavimo metines, įmonės kolektyvas viršum plano iki rugpjūčio 15 d. pagamino 2 milijonus 800 tūkstančių metrų audinių ir šimtus tūkstančių porų baltinių.

Nuotraukoje: kombinato ceche.

Centrinės Korėjos telegramų agentūros nuotr.

Auksas, deimantai ir nafta

Metinė aukso gavyba kapitalistinėse šalyse neviršija tūkstančio tonų. 200—250 sunkvežimį lengvai ji pervežti. Į vieną sunkvežimį galima sutalpinti visus per metus iškasamus deimantus. Tačiau viso pasaulio automobilių parkas nesugebėtų pervežti per metus gaunamos naftos arba akmenų anglių.

Už redaktorį Č. BYTAUTAS

LKP rajono komiteto darbuotojui
TERENTIUI LATATUJEVUI

mirus, jo šeimai ir artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia LKP rajono komiteto darbuotojai.

Vyno gamyklos „Anykščių vynu“ darbuotojų kolektyvas reiškia gilią užuojautą darbuotojui

LATATUJEVUI FIODORUI

jo mylimam tėveliui mirus.

Utenos statybos valdybai Troškūnų vidurinės mokyklos ir Aknystų invalidų namų statybai reikalingi įvairūs statybos darbininkai.

Aknystuose statyba bus pradėta nuo spalio mėnesio 1 dienos.

Kino teatre
„PERGALĖ“
žiūrėkite šiuos
kino filmus:

rugsėjo 8—9 d. d.

„Kalavijas ir rožė“,

rugsėjo 10—11 d. d.

„Paskutinė diena — pirmoji diena“